

Зорица РАДУЛОВИЋ*

СТАНДАРД И ЈЕЗИК ЦРНОГОРСКИХ МЕДИЈА

Неоспорно је да медији веома много утичу на читаву једну заједницу, поред осталог и на језик појединца. С обзиром на то да је језик медија „јаван вид понашања” као такав обавезује на поштовање свих норми стандардног језика. Истичући да је добар новинар и учитељ језика, Драго Чупић¹ каже да средства информисања, свако на свој начин, допиру до сваког грађанина, а тај грађанин очекује да се средства информисања служе књижевним језиком као што је ред и као што је задатак свих оних који се баве ријечју а она је средствима информисања значајнија од сваког другог средства којим треба да се пренесе порука.

Кад је у питању језичка култура ту би морали бити истакнути идеали правилности и чистоте у употреби матерњег језика. Ови идеали код нас се конкретизују тако што правилност значи максимално поштовање и то на свим нивоима језичке структуре, док чистота упућује на избјегавање дијалектизама (провинцијализама, жаргонизама и честе нестандартне лексике и фразеологије а изнад свега на избјегавање страних ријечи.

Лингвисти су веома заинтересовани за језик у масовним медијима, односно за исправност тога језика. Они стално указују на чињеницу да језик новина и телевизије не задовољава, да врви од правописних и граматичких грешака које се не могу оправдати. Језичка норма се схвата како, истиче Баотић, „као регулатор анархије у језику”² а нормирани језик који је утврђен по одређеним обрасцима је резултат потреба једног друштва да би се остварила уједначена језичка комуникација. Књижев-

* Редовни професор на Филозофском факултету у Никшићу.

¹ Драго Чупић, *Слово о језику*, језички поучник, Партенон, Београд, 2002, 147.

² Према: Хаснија Муратагић Туна, *Нормативност језика »Наше борбе«*, Трећи лингвистички скуп Башковићеви дани, ЦАНУ, Подгорица, 1997, 141.

ни језик није подударан ни са једним органским идиомом (јер је он неогрански идиом) па га свако мора учити. У пракси, па самим тим и у језику масовних медија, се врло често наилази на грешке које ремете граматички систем нашега језика и одударају од норме. Задатак лингвиста је да на те грешке указују и да се научним аргументима боре против оних који ће те грешке примјеном лингвистички ирелевантног критеријума „обичности употребе”³ оправдавати. Говорећи о језику, језичкој култури ми у најширем смислу говоримо о својој свакодневици. Стара изрека да је стил човјек могла би да буде убједљивија ако се преиначи у изреку да је језик човјек.⁴

Добар језик и добар говор су идеали. Сасвим је природно и код нас одбрану онога што је у језику непобитно и онога што га ружи из незнања схватити као моралну заповјест у интересу просвећености и културе. А ако ишта квари језик квари га претенциозност, покондиреност, надриученост, омаловажавање знања колико и тобожње знање. Слушаоци и читаоци упућени на масовне медије буквално неправилно прихватају као правилно зато што долази са мјеста у чије се знање вјерује, то улази у памћење, шири се и најзад за некога постоје и правило. А традиционално поимање језичке норме, према Р. Бугарском⁵, почива на претпоставци да за сваки језички колектив постоји увијек само по једна норма – при чему се даље претпоставља да се тачно зна шта та норма предвиђа, а шта искључује те да се припадници датог колектива углавном могу дијелити на оне који норму чувају и оне који је не поштују при чему се понашање ових других онда осуђује као један од основних извора незадовољавајућег стања језичке културе. Но, увијек треба имати у виду да сваки функционални стил књижевнога језика има и књижевнојезичког и некњижевнојезичког. Колебања језичких појава су, дакле, присутна у једном истом стилу.

Језичка огрешења о норму којима ћемо се бавити овом приликом углавном су упорна у медијима без обзира на то колико је пута на њих већ указивано. Да језик црногорских масовних медија не може бити и није узоран образац показаћемо на неким примјерима. Примјере смо ексцерпирани из дневних листова: *Вијести*, *Побједа* и *Дан* и из *Радио-телевизије Црне Горе* и *Радио – телевизије Никшић*.

³ М Ковачевић, *Колебања при употреби двоструке негације*, Трећи лингвистички скуп Бошковићеви дани, ЦАНУ, Подгорица, 1997, 72.

⁴ Мирослав Митровић, *Усмена цивилизација у језику*, Актуелна питања наше језичке културе, Просветни преглед, Београд, 284.

⁵ Р. Бугарски, *Лингвистика у примени*, Београд, 1988, 161.

1. 1. Често се у средствима масовног информисања може наићи и на правописне грешке:

– ... да се пријаве у *колико* желе да учествују (Побједа, 22. III 2007, 4); Шта би смо да је сад децембар (Побједа, 22, III 2007, 9);

То је, *до душе*, било у ријетким приликама (Побједа 22, III 2007, 6); ... који је у *Доњем селу* продавао наркотике (Вијести, 22, III, 2007, 6);

Морамо штедјети електричну енергију како *би смо* смањили потрошњу (Побједа, 15, III, 2007, 3).

1.2. Оно што је посебно проблематично у штампаним медијима јесте преношење ријечи на крају ретка. Иако је познато да при преношењу постоје одређена правила и да се то не ради произвољно тј. да се цртица не може стављати било гдје, ипак у штампаним медијима је евидентно да се не води рачуна ни о каквим правилима већ се она ставља било гдје. Тако се ставља један графички знак у претходном ретку, што је још горе једно слово се преноси у сљедећи редак, у латиничким текстовима растављају се диграмски знаци љ, њ, и џ. Неправилно преношење ријечи посебно је карактеристично за дневни лист Вијести.

– мј-еста, књ-игу, специј-алној, ур-адимо, мијен-јати, процедуре, пр-имјере, технолошк-ом, надлеж-ног (Вијести, 22, IV 2007, 2); Швај-царској, зајед-нички (Побједа, 20, IV, 2007, 4); пр-авни, потвр-де (Побједа, 20, IV, 2007, 6); адап-тације (Побједа, 20, IV, 2007, 7); од-носно (Побједа, 20, ИВ, 2007, 9); Уст-авни (Побједа, 20, IV, 8); албан-ска (Побједа, 23, IV 2007, 13); р-екавши (Вијести, 14, III, 2007, 20); удр-ужење (Вијести, 14, III, 2007, 20); безбј-едност (14, IV, 2007, 7); грађане (Вијести, 14, IV, 2007, 4); мистериоз-ном (Вијести, 14, IV, 2007, 4). Дробн-јак; и-ндиректна; о-длучује, к-оји, склапан-ју, к-рајње (Вијести, 22, III, 2007, 2).

1.3. Често поготово у електронским медијима наилазимо на погрешну употребу сугласника **л**, то јест са измијењеним **л** у **о**.

– ... који има велики број *рониоца* (ТЦГ, 15. В, 2007); ... питање децентрализације власти један је од битних *чиниоца* ... (РТЦГ, 2, IV 2007); ... ко је *носиоц* јавне расправе ... (РТЦГ, 17. IV 2007); ... старих *даваоца* крви ... (РТЦГ, 17, В, 2007).

У питању су, дакле, именице изведене суфиксом – ац од радног глаголског придјева код којих на крају слога долази до промјене **л** у **о**, с тим што до промјене не долази у ном. једнине и генит. множине, али се аналогично према облицима са измијењеним **л** често чују с извјесним промјеном и у овим падежима што је, наравно, неправилно.

1.4. И у штампаним медијима и у електронским врло честе су екавске форме неких ријечи.

– ... а касније ћемо конкретније говорити која су то *решења* (РТЦГ, 26. III 2007); ... да наметну своја *решења* (Побједа, 22. III 2007, 4); *следећа* ствар коју желим да кажем (РТЦГ, 5. IV 2007); ... како да се осврнемо на *последнице* (РТЦГ, 5. IV 2007); ... а *после* нацрта (РТЦГ, 5. IV 2007); ... *после* тога дефинишемо ... (РТЦГ, 5. IV 2007).

Наравно упоредо са овим екавским облицима јављају се и ијекавске форме:

– ... за *рјешавање* стамбених и других потреба радника ... (Дан, 22. III 2007, 7); ... врхунац свега су *последње* активности (Дан, 22. VI 11); ... и оних што крију *последнице* (Дан, 22, VI, 16); ... надлежног за *рјешавање* ... (Побједа, 22. III 2007, 5); ... да се у *рјешавање* укључи и ресорно министарство (РТЦГ, 30. III 2007).

Према проф. Б. Остојићу, већина „екавизама” у ијекавском изговору су углавном аутохтоне ијекавске црте. Нијесу дошли из екавског изговора већ су се развили гласовним путем. У ређим случајевима *е* је уопштено у ијекавском изговору под утицајем екавског изговора па су чак форме с вокалом *е* распрострањеније у њима од алтернативних ликова који су изворно уобичајени у ијекавском изговору. Поремећене односе рефлекса *је/е*, каткада је изазвала иа аналогична у корист екавских ликова. Она је, на примјер, пореметила односе код именица и придјева у префиксу *пре-* и *пред-* када су се ови могли ослонити на глаголе с кратким слогом у префиксу. Аналогична је толико дјеловала да су системски (ијекавски) ликови поклекли пред аналошким (екавским) тако да би данас било право решење нормативно санкционисати само ове друге.⁶ Отуда у црногорским медијима и учесталија употреба облика *предлог* према предложити него *приједлог*.

– ... данас ће наставити расправу о *предлогу* (РТЦГ, 29. III 2007); ... сви чланови гласали за овај *предлог* (Дан, 22. III 3); Црногорски парламент почео расправу о *предлогу* Нацрта (РТЦГ, 26. III 2007); ... представи свој *предлог* за будуће уређење покрајине (Побједа, 22. III 2007, 4); Ахтисари је *предлог* за статус Косова сачинио ... (Побједа, 22. III 2007, 6);

– ... и давати *предлоге* како би се стање могло побољшати (Побједа, 22. III 7).

Напоредо, али у знатно мањој мјери употребљава се облик са *ије-*приједлог.

⁶ Б. Остојић, *Речник (ијекавизама српског језика)*, ЦИД, Подгорица, 2000, 45.

– ... ови *приједлози* су у интересу грађана Црне Горе (РТЦГ, 11. IV 2007); ... чији је *приједлог* предмет ... (РТЦГ, 5. IV 2007); *приједлог* закона је пројектован ... (РТЦГ, 5. IV 2007).

Занимљиво је истаћи да се код именица напоредо са аналошким ликом насталим према глаголима понекад чују и системски: приједлог, пријенос, пријелаз, пријевоз али као много необичнија варијанта од аналошке. Ваља поменути такође да су ти системски ликови заједно са неким исфорсираним ијекавизмима типа: мијесни, ријешавање, наслијеђе, успијех, вриједновање, свјештеник посебно били актуелни прије три године у циљу намјерног изналагања неких диференцијалних црта црногорских говора у односу на остале. Данас, послјије три године, тога је све мање, или скоро да нема што значи да језик не трпи присилу и да све оно што се вјештачки уводи осуђено је на пропаст.

1.5. Упорно се гријеши и у употреби глагола *треба*ти. Зна се да ако је овај глагол у споју са неким другим глаголом, оправдана је само његова безлична форма и може се употребљавати само у облицима 3. л. јединине. Међутим, то као да није познато посленицима јавне ријечи, ни у штампаним ни у електронским медијима.

– Ви сте *требали* да покушате да исправите наводе ... (РТЦГ, 5. IV 2007); *Требали* су ово мало боље да направе (РТВЦГ, 5. IV 2007); ... Кад смо *требали* да реагујемо (РТЦГ, 5. IV 2007); ... каква би садржина *требала* да одликује ... (РТЦГ, 26. III 2007); ... гдје би *требали* да будемо сигурни (РТЦГ, 29. III 2007); *Требали* су да обезбиједне неке аутобусе ... (Дан, 22. III 2007, 10); Сједница би *требала* да буде одржана данас ... (РТЦГ, 18. V 2007).

1.6. Интересантно је да је у свим медијима умјесто предлошког израза у вези с тим искључиво у употреби погрешан облик *у вези тога*.

– ... имате још нешто да кажете *у вези овога* ... (РТЦГ, 6. IV 2007); ... моје примједбе *у вези овога* закона (РТЦГ, 5. IV 2007) ... *у вези захтјева* за одобрење ... (РТЦГ, 5. IV 2007); ... *у вези неког* правног проблема ... (РТЦГ, 27. III 2007); Он је нагласио да се *у вези устава* мора постићи најшири консензус (Дан, 22. III 2007, 3); ... посланици су *у вези спорних питања*... (РТЦГ, 28. III 2007); ... *у вези текста* Нацрта ... (РТЦГ, 30. III 2007); ... *у вези главних* дилема (РТЦГ, 29. III 2007); ... она је преузела дио активности *у вези еколошког центра* Врела (Побједа, 22. III 2007, 7).

Наиме, именица *веза* социјативног је карактера и подразумијева неку заједницу, зато је само исправно рећи *у вези са тим*.

1.7. Примимијетна је и употреба израза у *циљу* или у *поводу* умјесто *ради*.
 – ... у *циљу* очувања имена и дјела Петра Лубарде ... (РТЦГ, 6. IV 2007); ... у *циљу* повећања степена либерализације ... (РТНК, 6. IV 2007); ... а у *циљу* афирмације ... (РТЦГ, 7. IV 2007); ... да оставе ефекат у *циљу* свог промовисања (РТЦГ, 10. IV 2007); ... у *циљу* поправке те погрешне политике ... (РТЦГ, 17. V 2007); ... у *циљу* обезбјеђивања средстава (РТЦГ, 17. V 2007); ... у *поводу* покушаја изградње ... (РТЦГ, 17. V 2007); ... у *поводу* расправе ... (РТЦГ, 17. V 2007).

1.8. Такође, веома је упорна и употреба супстандардне конструкције *без обзира што и без обзира да*. Чињеница је да се између синтагме *без обзира* и осталог дијела реченице увијек мора употријебити на то.

– ... *без обзира* какав ће бити исход на референдуму ... (РТЦГ, 30. III 2007). ... *с обзиром да* је то био заиста велики посао ... (РТЦГ, 27. IV 2007); ... *с обзиром да* је држава пренијела ... РТЦГ, 29, III 2007); ... *с обзиром да* коментаришем ... (РТЦГ, 15. IV 2007).

1.9. У средствима јавног информисања умјесто ријечи човјек и људи врло често је у употреби лексема *лице*.

– *Лице* које врши послове ... (РТЦГ, 5. IV 2007); ... само на папиру забрањено клађење малолетним *лицима* ... (Дан, 22. III 2007, 12).

Против два *лица* поднијета је прекршајна пријава ... (Дан, 22. III 2007, 8); Против 21 *лица* поднесене су пријаве ... (Дан, 22. III 2007, 8); ... формирање комисије за нестала *лица* (Побједа, 22. III 2007, 8).

1.10. Није добро ни употребљавати изразе *ставити акценат на нешто* или *посебно акценатовати* зато што је акценат семантичко – диференцијални знак и не треба га доводити у везу са наведеним изразима и зато што се успјешно може замијенити са нагласио је, истакао је и сл.

– ... најважнији су *акценти* са јучерашњег састанка (Вијести, 22. III 2007, 16); ... члан савјета ЛП *акцентирао* је недовољан паркинг простор ... (Дан, 22. III 2007, 13); ... *акцент* сам дао на ауто – путеве (РТЦГ, 5. IV 2007); Требало је већ *акцент* ставити ... (РТЦГ, 5. IV 2007).

1.11. Умјесто глагола објаснити и разјаснити све чешће је у употреби глагол *појаснити*.

– Он је *појаснио* новинарима (Вијести, 22. IV 2007); Он је *појаснио* да је уплата ... (Дан, 22. III 2007, 2);

– Станишић је *појаснио* ... (РТНК, 7. V 2007) Молио бих вас да и то *појасните* (РТЦГ, 17. V 2007).

1.12. Глагол *заживјети* необичан и новијег поријекла, наглашено је заступљен у средствима информисања:

– ... није *заживјела* онако како се то очекивало (Побједа, 20. IV 2007, 6); ... идеја да јавни сервиси *заживе* у правом смислу те ријечи... (Побједа, 22. III 2007, 6); ... када *заживе* све слободне институције ... (РТЦГ, 29. III 2007); ... фондација Петар Лубарда, *заживјела је*, почела је да ради ... (РТЦГ, IV 2007).

1.13. У медијима се врло често користи предлошко-падежна веза *због основане сумње*. У томе се много гријеши јер основано се сумњати може само у оним случајевима у којима починилац неког злочина није познат него се прикупљају докази против њега, зато је бесмислено употребљавати тај израз за криминално дјело за које се сигурно зна да је почињено.

– ... *због основане сумње* да је починио кривично дјело фалсификовања новца... (Вијести, 22. III 2007, 6); ... *због основане сумње* да је извршио кривично дјело недозвољена производња, држање и стављање у промет опојних дрога (Вијести, 22. III 2007, 6); ... *због основане сумње* да је извршио кривично дјело крађе бакарних окука ... (Побједа, 22. III 2007, 8).

Из наведених примјера видимо да је честа употреба и *кривично дјело* која је уобичајена у административном језику али то не мора бити и у медијима јер је и без ове синтагме јасно да се говори о криминалним радњама нпр. о недозвољеној производњи, држању и стављању у промет опојних дрога, крађи бакарних окука, учествовању у тучи и сл.

– ... да је извршио *кривично дјело* недозвољене производње, држање и стављање у промет опојних дрога; ... да је извршио *кривично дјело* крађе бакарних окука; *Због кривичног дјела* учествовања у тучи... (Вијести, 22. III 2007, 7).

1.14. Чести изрази у медијима су *на пољу, у области, у сфери, на подручју* културе, спорта и сл. умјесто у спорту и култури.

– ... да је инпресиониран свиме оним што је *на пољу* првенствено позоришне умјетности (Вијести, 22. III 2007, 10); ... али и подстицај сарадње у свим областима, нарочито *у сфери* економије ... (Дан, 22. III 2007, 3); ... нарочито *у сфери* економије (Побједа, 22. III 2007, 2); ... У првом реду *на подручју* еколошких односа ... (Побједа, 22. III 2007, 4).

1.15. Забилежили смо и необичан и неправилан облик конгруенције.

– ... *такав сте* и у сликарству (РТЦГ, 13. IV 2007); ... да ли *сте* *строг* као професор ... (РТЦГ, 13. IV 2007); ... *какав сте* били као дијете (РТЦГ, 13. IV 2007).

Уз замјеницу из поштовања Ви, сви облици у конгруенцији захтијевају множину.

1.16. Имамо неправилне и плеонастичке конструкције и у примјерима:
 – ... ја лично мислим ... (РТЦГ, 5. IV 2007); ја лично сматрам ... (РТЦГ, 5. IV 2007); ја мислим да је јако важно (РТЦГ, 5. IV 2007).

1.17. Неправилности сусрећемо и у следећим примјерима:
 – А сада да чујете што се прије *пар дана* догодило у Италији ... (РТЦГ, 5. IV 2007); ... *пар година* раније ... РТЦГ, 6. IV 2007).

1.18. Неријетко се може наићи и на примјере типа:
 – ... у закону *којег* је донијела ова скуштина (РТЦГ, 30. III 2007).
 што значи да се гријеши у употреби односно – упитне замјенице који у зависности од тога да ли се ради о предмету или бићу.

1.19. Врло често посленици јавне ријечи користе *фразеологизме* и *перифрастичне конструкције* као стилско средство.

– ... да ли ће Влада *изаћи у сусрет* захтјеву Републичког синдиката (Побједа, 15. II 2007, 3); ... очигледно сам се успјешно *вратио на сцену* (Побједа, 22. III 2007, 6); ... који долази *са адресе демократа* (Дан, 22. III 2007, 5); Нови власници хотела и зграда годинама незаконито мијењају њихов изглед, а надлежни *окрећу главу* (Вијести, 22. IV 2007, 8); ... он је *на сопственој кожи* осјетио како то изгледа (Вијести, 22. IV 2007, 11); ... да тој јавној расправи *дамо посебан печат* ... (РТЦГ, 5. IV 2007); Премијер још *није преломио* (Вијести, 22. III 2007); *Нисам у посједу* тих информација (РТЦГ, 10. V 2007). Наводи се да понашање тужилаштва даје *за право сумњи* ... (Вијести, 22. III 2007, 9); ... *вео заборава* је одавно пао на многе ствари (Побједа, 22. III 2007, 19); Оно што ради СЗК Тиват *у најбољу руку* препоручује ... (Вијести, 22. III 10); ... која *долази са адресе* демократа (Дан, 22. III 5); ... те је *за длаку* избјегао смрт ... (Дан, 22. III, 2007, 13); Када су ове области у питању важно је *повући потез* на вријеме (Дан, 22. III 2007, 10); ... да је политика *умијешала прсте* (РТЦГ, 5. IV 2007); ... оvdје се искључиво *сила тренирала* ... (РТЦГ, 5. IV 2007); Мислим да би бивши власници и републичка власт *дошли у пат позицију* (Вијести, 15. III 2007, 15); ... али *круже приче* да је тако пронађен и списак људи ... (Вијести, 22. III 2007, 5).

Запажа се да су перифразе као скупине од двије или више ријечи за један појам с циљем обезбјеђења сликовитости у изражавању чешће у штампаним медијима него у електронским јер новинари штампаних медија дају себи за право више креативности.

1.20. У медијима се често користе и аналитичке конструкције као што је декомпоновани предикат, гдје би се умјесто номиналних синтагми могли употребити глаголи.

– ... у четвртак се *десила стабилизација* ... (Побједа, 23. IV 2007, 5); Ваша констатација да сте *изразили задовољство* (РТЦГ, 5. IV 2007); ... предсједник Владе је *изразио задовољство* ... (Побједа, 15. II 2007, 2); ... *извила је радове* без одобрења ... (Побједа, 22. III 2007, 6); Јочић и Марковић ће наредне седмице *доставити одговоре* на жалбу тужилаштва ... (Вијести, 22. III 2007, 7); ... кроз учешће у раду њених тијела и органа *даће свој допринос* њиховом остварењу (Побједа, 15. II 2007, 2); ... да су иранске власти *снабдјевале оружјем* побуњенике ... (Побједа, 15. II 2007, 15); ... добар дио онога о чему се *водила расправа* ... (РТЦГ, 5. IV 2007).

Умјесто наведених номиналних синтагми сасвим успјешно су се могли употријебити облици: стабилизovala се, задовољни су, радила је, одговорила је, допринијеће, наоружавале, расправљало се.

1.21. Примјетна је у медијима и неправилна употреба прилога *јак*.

– ја мислим да је *јак* *важно* (РТЦГ, 5. IV 2007); Ови пројекти се раде *јак* дуго (РТЦГ, 5. IV 2007); ... да смо предложили неколико *јак* *добрих* норми (РТЦГ, 5. IV 2007); ... и биле су *јак* *позитивне* критике ... (РТЦГ, 7. IV 2007); ... *јак* *пуно* очекујемо од те јавне расправе (РТЦГ, 11. IV 2007).

Умјесто прилога *јак* који је у овим примјерима необичан боље је употребљавати *веома* или *врло*.

1.22. У примјеру: ... прјектовао је *далеке* 1884. год. (РТЦГ, 10. IV 2007), придјев *далеке* је овдје дискутабилан јер нешто је далеко у просторном смислу и овдје би обичније био облик *давне*. Необично је рећи и: ... вода је *далеко највећи* природни ресурс Црне Горе ... (РТЦГ, 5. IV 2007).

1.23. Нијесу ријетки ни случајеви да се употребљавају сувишне плеонастичке ријечи као у примјерима:

– ... за четири године *дана* (РТЦГ, 19. IV 2007); ... за двије године *дана* ... (РТЦГ, 17. IV 2007); ... октобра *мјесеца* донијета је директива ... (РТЦГ, 5. IV 2007).

Наравно, није ни потребно спомињати да се недвосмислено зна да су у питању дани и мјесец које је, дакле, било непотребно употребљавати.

1.24. У средствима информисања врло често се употребљавају стране ријечи што је недопустиво ако се умјесто њих може употријебити домаћа, наша ријеч.

– ... да се *ратификује* споразум ... (РТЦГ, 28. III 2007); У *фокусу* данашњих разговора ... (РТЦГ, 28. III 2007); ... и постали су имуни, *резистенти* на ова питања (РТЦГ, 28. III 2007); ... тако да се наставља са *девастирањем* приобалног подручја (Побједа, 22. III 2007, 6); ... нека конкретна *стратегија* још није направљена (РТЦГ, 27. III 2007); У *финишу*

поновљене утакмице ... (Побједа, 22. III 2007, 11); ... да би тиме биле сачуване *фундаменталне* одреднице ... (Побједа, 22. III 2007, 4).

Поред наведених, често се у медијима сријећу и: ревитализација, интерпелација и сл.

1.25. Честе су и стилске недоследности, нпр.:

– *Значај* поставке добија у *значају* што је отворена на дан смрти великог умјетника ... (Побједа, 15. III 2007, 12); ... за она *дешавања* која су се *дешавала* прошле године ... (РТЦГ, 13. III 2007); ... ни овај број није *дефинитивно коначан* ... (РТНК, 25. III 2007); Од срца бих *жељела* да вам *пожелим* ... (РТЦГ, 26. VI 2007).

1.26. У раду смо се бавили најупорнијим и најчешћим огрешењима о језичку норму у средствима јавног информисања. С обзиром на огроман утицај јавне ријечи неопходно је да се новинари много више држе књижевнојезичке норме – изговорне (коректан изговор гласова, осавременења Вук Даничићева акцентуација – што овом приликом нијесмо третирали) морфолошке, синтаксичке, лексичке и правописне. Тиме би знатно допринијели подизању језичке културе на виши ниво. Језички стручњаци би морали, мада то они често и раде, да прате и каналишу језичке појаве у медијама и да утичу на њихову језичку оријентацију и да будним оком прате и реагују на иновантне појаве које бујају у језику медија.

Па иако је о овој проблематици доста писано и пише се, она је стално актуелна и може се разматрати са различитих аспеката.

Зорица РАДУЛОВИЧ

СТАНАРТНИЙ ЯЗЫК И ЯЗЫК СРЕДСТВ МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ

Резюме

Язык средств массовой информации в Черногории мы исследовали на примерах, вычерпнутых из ежедневных газет Вијести, Побједа, Дан, а также из передач радио и телекомпаний Черногории и телекомпаний Никшич. На основе нами проведенного анализа мы пришли к выводу, что отклонения от нормы можно обнаружить на всех языковых уровнях: орфографическом, морфофонологическом, синтаксически-семантическом, лексическом, фразеологическом и стилистическом. Так как влияние средств массовой информации на носителей языка очень сильной, лингвисты постоянно укзывают на необходимость придерживания нормы.

В настоящей работе мы указали на самые частотные и грубые отступления от нормы в языке средств массовой информации